

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile neirancate nu se pri-
mesc. — Manuscrise nu se
retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukas Nachf.
Nux. Augenfild & Emeric Les-
ner. Heinrich Schalek. A. Op-
pelik Nachf. Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsebet-körsut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o colônă
10 bani pentru o publicare. —
Publicări mai dese după tari-
fă și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 or., pe șase luni
12 or., pe trei luni 6 or.
N-rii de Dumneacă 2 fr. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumneacă 8 franci.
Se primumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etaj în
L. Pe un an 20 or., pe șase
luni 10 or., pe trei luni 5 or.
Cu dăsu în casă: Pe un an
24 or., pe 6 luni 12 or., pe trei
luni 6 or. — Un exemplar
10 bani. — Atâr abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte

Nr. 262.

Brașov, Vineri 29 Noemvrie (12 Decemvrie).

1902.

Aniversarea luării Plevnei.

„...Fie ca să se împlinescă spe-
ranța vitezelui domnitor al fraților
noștri, și din ruinele sângeroase ale
Plevnei să răsără mult dorita pace,
să se reînălțe independența Româ-
niei recunoscută de întreaga Eu-
ropă!“

Cu această urare diarul nostru a
încheiat articolul, prin care, a treia
zi după victoria de la Plevna, a
vestit Românilor dintre Tisa și Car-
pați, că cetatea otomană a cădută și
că eroicul Osman-pașa, leul de la
Plevna, s'a predat cu ostirea sa tru-
pelor române învingătoare, care au
luat cu asalt trei redute la Opanez.
au făcut mii de prizonieri turci, cari
au defilat cu numeroase tunuri înain-
tea domnitorului României, coman-
dantul armatelor reunite ruso-române
concentrate înaintea Plevnei.

Cine ar pute descrie bucuria,
cu care a fost primită această veste
de toți Românii!

Astăzi în 28 Noemvrie st. v.
1902 se împlinesc douăzeci și cinci
de ani de la această strălucită vic-
torie, care a decis sârta războiului
acoperind cu glorie neperitose stin-
dardele armatei române și pe ma-
rele ei căpitan, învingătorul de la
Plevna.

Speranțele Domnitorului nu nu-
mai că s'au împlinit, nu numai că
România și-a câștigat independența
și regalitatea, d'ér, din țără vasală
ce era, ea a ajuns a fi azi binevê-
dută și respectată și a juca un rol
de frunte în concertul statelor din
răsăritul Europei.

Astăzi sunt întruniți în jurul
M. S. Regelui Carol toți generalii,
oficerii superiori, șefii de corp, cari
au luat parte la campania de la 1877.
Este amintirea cea mare a victoriei

de la Plevna, care i-a adunat la
un loc.

Eroii dela 1877, rămași în
viață, se vor revede și vor aduce
prinosul omagiilor și admirațiunii lor
Regelui, care i-a condus la victorie.

Va fi un moment s'erbătoresc
acesta. El va încununa serbările ani-
versare ale războiului pentru indepen-
dență.

În timpul de azi când întreaga
Europă este armată din crescut până
în tălpi, când nu se scie de azi pe
mâne ce pôte să se întempe ca
pacea cea atât de mult proclamată
și păzită de cei puternici, să fie
de-odată sdruncinată și turburată,
este o condiție de existență pentru
România ca armata ei să fie în tot-
deuna la înălțimea chemării sale.

Acest înțeles îl au și cuvintele,
pe cari Regele Carol le-a pronunțat
în răspunsul, ce l'a dat generalului,
care i-a oferit darul infanteriei ro-
mâne, zicând:

„Sunt convins, că faptele răs-
boinice din trecut vor fi de-a puru-
rea un puternic indemn pentru vii-
tor, și că armata nu va uita nicî-
odată marea epocă când s'a redeș-
teptat acum 25 de ani vitejia stră-
moșescă“.

Așa este — lucru îngrijitor, d'ér
neîncunjurabil — astăzi independența
libertatea, cultura ba chiar existența
națiunii române trebuie să fie scutită
și apărută de oștea războinicilor săi
și deci cu cât acesta va fi mai tare
și mai viteză, cu atât garanția vii-
torului va fi mai puternică.

Aceleași dorințe și urări pentru
prosperarea și întărirea regatului
român, ce le-am nutrit înainte c'un
pătrar de véc, le avem și azi, când
se deschide pentru frații noștri din
țără vecină un nou period de înain-
tare și de înflorire.

Dieta ungară a continuat în șe-
dința de la 9 Decemvrie desbaterea asu-
pra indemnității. S'au ținut éráși discursuri
obstrucționiste din partea kossuthiștilor
Hellebronth, Molnar Jenő, Malatinszky și
Lukacs. — Hellebronth a ținut între altele
că „agitatorii naționaliști nu numai în
provincie, ci și în cameră vorbesc azi
despre politica de naționalitate“. Mala-
tinszky a ținut, că „guvernul e slab, lipsit
de energie și incapabil față cu naționali-
tățile“. Lukacs Gyula a întrebat, că pen-
tru-ce nu pot demni de pe băncile libe-
rale să promoveze aspirațiile naționale?
Apoi și-a răspuns însuși: „Nisuițele lor
patriotice și naționale se isbesc de-o p'ără
care se află în Viena, de tendențele unei
familii despre care s'a scris, că vécuri de
aréndul n'a învățat nimic, n'a uitat ni-
mic“.

Presidentul protesteză și spune, că
nu pôte fi trasă în discuțiune dinastia.

Uray: Mâne vom face acesta mult
mai bine...

„Esti Ujsag“ scrie, că obstrucția nu se
face în contra indemnității, ci în potriva
proiectelor militare, pe cari guvernul are
de gând să le pună la ordinea zilei încă
anul acesta. Se svonesce, că partidul in-
dependist ar ceda, decât guvernul n'ar
pune anul acesta în desbatere proiectele
amintite. Coloman Szell însă nu e învoit
cu acesta și n'a făcut kossuthiștilor nici o
promisiune.

La finea ședinței s'a primit propune-
rea ministrului president, ca pe timpul
cât se mai desbate asupra indemnității,
ședințele să dureze până la orele 3 d. a.

Condolența camerei române
și „Budapesti Napló“. „Budapesti Na-
plo“, organ guvernamental, scrie urmă-
toarele:

„Parlamentul român a aflat de bine,
ca să asigureze de simpatiile sale familia
cemită a aceluia, care a ședut un an și
jumătate în închisore pentru atacul îndrep-

tat de el contra ideii de stat maghiar. Acastă
condolență demonstrativă a parlamentului
României arată, că bărbaților politici ai
României li-ar plăce să facă din nou ac-
tuală acea cestiune aventuriósă, care și
lui Rațiu i-a adus în urmă numai desa-
măgiri amare“.

Acțiunea kossuthiștilor. Partidul
independist și 48-ist a ținut alaltăeri o
conferență sub conducerea lui Francisc
Kossuth. S'a raportat despre meetingurile
poporale ținute la Mezötur și Șopron pen-
tru teritoriul vama separat și contra pro-
iectelor militare. Conferența s'a ocupat
apoi cu situația politică, pe care o consi-
deră *estradinar de gravă*, de ore ce gu-
vernul nu vrea să deie lămuri cu privire
la modul în care are de gând să resolve
cestiunile pactului, și afară de acesta gu-
vernul a prezentat proiecte de legi, cari
pun sarcini insuportabile asupra țării. Par-
tidul constată, că prin desbaterea lungă
asupra indemnității i-a succes să dobên-
descă atâta cel puțin, ca proiectele mili-
tare să nu pótă fi desbătute anul acesta.
Acțiunea lui însă nu se va mărgini la
atâta. A hotărît! ca să continue desbate-
rea asupra indemnității, ér după încheie-
rea desbaterei generale, Francisc Kossuth
să propună modificarea proiectului.

Bartha Miklos combate în „Magyar-
ország“ tactica kossuthiștilor și ține, că
astă risipă de vorbă mână apa pe m'ora
Austriacilor, cari se bucură, că nici dieta
ungurésă nu e capabilă de muncă.

Cestiunea limbei în Boemia. Din
Praga se vestesce, că comitetul esecutiv
al partidului Cehilor tineri a ținut zilele
trecute o conferență, în care Pačak, pre-
sidentul clubului parlamentar al partidului,
a raportat asupra situațiunii și asupra
propunerilor Germanilor din Boemia pri-
vitore la relațiile de limbă. Urmă o discu-
siune, care a durat 2 ore și în care s'a
accentuat armonia ce domnesce în partid

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Din București.

— 28 Noemvrie st. n.

Mai zilele trecute s'a pornit un vi-
for, cum de mult nu s'a mai v'edut. A
fost destul o nópte, ca troenele de zăpadă
să se așede de-a curmezișul drumurilor,
circulația tramvaielor să se opréscă și să-
niile se ia locul trăsurilor. Zurgalâii clin-
coteau veselii în atmosfera grece și ți
dădeau senzația, că r'etăcesci pe un pustiu
fără margini.

Pe stradă șuera viscolul ca la el
acasă. Trebuia să mergi cu ochii închiși
de temă să nu te orbéscă zăpada, pe care
o aducea v'entul din toate părțile. Ómenii
se isbiau unii de alții, cădeau, își cereau
scuze și nimeni nu se sup'era. Impresia
ernei, venită așa pe neașteptate,
pe mulți i-a înveselit, ba am v'edut pe
unul t'ăvălindu-se într'o grămadă de ză-
padă, ne mai sciind ce să facă de bu-
curie.

El cunoscut de altfel ce schimbare,
ce atmosferă nouă aduce venirea unui ano-
time în sufletul lui.

Teatru.

Aici e o zăpăcélă așa de mare, în-
cât cea mai limpede minte decât s'ar în-
cerca să limpezéscă situația, fatal ar tre-
bui să se molipséscă de confuzia ce dom-
nesce cu atâta încăpăținare. Vorbim de
Teatrul Național, teatrul în care se j'ocă
de tóte. Ce să facă? E singurul teatru ro-
mânesc în Capitală și de voe, de nevoe.
și mai cu sémă de nevoe trebuie să satis-
facă tóte clasele. Din tóte genurile ce se
j'ocă aici, opereta a luat sceptrul în mână
și s'a urcat pe tronul de aur. „Vagabonzii“,
„Voevodul Țiganilor“ și „Păpușa“ țin de
present afișele și viața Teatrului Național.
Se vede — după cum susțin unii — că
acest gen ușor și amuzant se potrivește
mai mult cu sufletul românesc, fi e mai
familiar, și ascultat cu mai mare tragere
de inimă. Dovadă evidentă e ce se în-
témplă cu opereta „Vagabonzii“, care a
ajuns în serie numărul de dece represen-
tațiuni și tótă sala a fost plină. Se speră,
că seria acestei piese se va continua.

În timpul acesta comedia de-abia o
mai duce, drama se sbate de m'orte și tra-
gedia a murit. De altfel se scia de mult,
că tragedia clasică nu numai că nu pôte
fi gustată de publicul românesc, d'ér nu-și
dă nici silința să-o pricépcă, ca să-i pótă

gusta frumșetea cel puțin cu ajutorul ra-
țiunii, decât nu direct prin sensuri. Ajungi
să cređi, când veđi câte-odată la repre-
sentarea unei tragedii lume multă în sală,
că a venit mai mult de curiositate, și în
adev'ér, când se dă a doua-óra aceeași
piesă, nu-i mai prinđi pe cei cari au v'ê-
du-t'o odată.

Când a venit în țără celebra artistă
A. Bârsescu, lumea năvălia nebună la tea-
tru, d'ér venia mai mult s'o vadă pe ea
personal, decât pe interpreta genială a
cápo-d'operilor poeților mari. Entusiasmul
ce se stîrnise atunci, și de care noi Ro-
mânii am fost mândri, n'a fost un entu-
siasm sincer, ci pur și simplu o curiositate
juvenilă, de-a vedé pe Agatha Bârsescu,
aia despre care se ține, că e așa și așa...
Și ca dovadă puternică pentru sprijinirea
celor spuse, e realitatea întâmplărilor de
la teatru din timpul present. Cine mai
vine astăzi să vadă pe Bârsesca în nepe-
ritorele ei creații? J'ocă mai totdeuna cu
sala g'olă spre mirarea unora și spre ne-
mulțumirea sufletéscă a artistei, care con-
scie că-i născută în lumea asta ca să fie
ascultată, doresce să fie ascultată de lume,
înțelésă și iubită.

Nu-l sili pe publicul bucureșean să
simtă serios și să cugete, să nu-l mai

prinđi pe la teatru, dă-i însă farse și ope-
rete ca să-l g'dile, să-l amuzeze. Astea
sunt mâncările lui pe predilecție.

D-șóra Bârsescu va pleca la sfîrșitul
acestei luni din București și va face un
turneu mare prin Moldova și prin vre-o
câte-va orașe ale Munteniei. Se va îna-
poia în Februarie éráși la Teatrul Na-
țional.

Serata Ligei de la Ateneu.

Liga culturală și-a propus să dea în
fie-care lună câte-o serată artistică în sala
Ateneului. Prima s'a ținut în una din se-
rile trecute. A fost începută cu cântarea
imnului regal de către elevii școlei Nifon.
Apoi d-l P. Grădișteanu a ținut un frumos
cuv'ent de deschidere, pe care l'a încheiat
așa: „Vom deschide tóte seratele noastre
cu imnul regal, pentru-că Maj. Sa Regele
Carol e cel mai mare Român, pe care îl
are românismul“.

A urmat apoi conferența d-lui Dr. G.
Popovici, care într'un stil de-o frumșete
literară ireproșabilă a vorbit despre Bu-
covina și slavizarea ei.*)

*) Un resumat din interesanta conferență a
d-lui G. Popovici am publicat-o în foiletonul „Ga-
zetei“ de la 11 Decemvrie n. — R. e. d.

cu privire la situația politică și relativ la elaboratul deputațiilor germane. În fine s'a primit părerea comitetului parlamentar, după care propunerile cuprinse în elaboratul din cestiune se resping. Tote hotărârile s'au adus cu unanimitate.

Organul lui Banffy și Români.

„M. Szó“ are o rubrică permanentă, în care se ocupă cu naționalitățile. În ultimul său număr are un articol, în care atacă vehement gimnaziile românești, pentru-că, dice el, nu se cultivă limba și sentimentele maghiare, așa cum ar dori ei. Un alt articol, în care vorbind despre mărtea „agitatorului și maghiarofagului“ Rațiu dice, că la înmormântarea lui a pontificat „a leg-ma-gyar-gyü-lö-löbb oláh érsek“, (auți acolo!) și în fine într'un al treilea articol intitulat: „Daianu ur pályafutása“ aiurază desupra pretenșele încercări ale protopopului din Clușiu de a strica „buna armonie“ dintre Români și Maghiari, ce nici n'a existat. — Cine va lua în serios asemenea spectatorii ale șovinismului descereat. De sigur că cu ele numai servicii bune nu fac cei de la fóia numită stăpânului lor Desideriu Banffy.

Aniversarea luărei Plevnei.

Azi Joi 28 Noemvrie v., a 25-a aniversare a luărei Plevnei, se va ține în Bucuresci o mare serbare militară, după următorul program:

La 11 a. m. se oficiază un serviciu divin la biserica Sf. George, în prezența suveranului și a principelui Ferdinand. Asistă și ofițerii din garnisonă în activitate și în rezervă, și delegații trupelor de infanterie din toate corpurile de armată.

Onorurile militare vor fi date de: două baterii din fie-care reg. de artilerie, cu garnisonă în capitală, două escadrone de cavalerie, cari vor defila pe jos, două companii din reg. de infanterie și școala militară.

La orele 2 p. m. M. S. Regele primesc la palat o comisie de 3 generali, reprezentând delegația specială a ofițerilor de infanterie din cele patru corpuri de armată.

La orele 6 și 45 va avea loc la palat un mare banchet militar sub președința M. S. Regelui.

La orele 9 sera va fi la Teatrul Național o mare reprezentație de gală. Se va reprezenta „Peneș Curcanul“ de d-nii V. Leonescu și Dușescu, se va recita poesia lui Alexandri cu același titlu.

Martii la orele 2 p. m., M. S. Regele a primit o delegațiune de ofițeri de infanterie, care i-a oferit din partea armei lor, cu ocazia aniversării a 25-a a victoriei de la Plevna un bronz reprezentând pe un soclu un dorobant, ér în basrelief trecerea Dunărei și luptele de la Grivița și Smârdan.

Delegațiunea se compunea din generalul Iarca, comandant de corp de armată, generalul Tătărașcu, comandant de divizie, general Anghelescu, comandant de brigadă, și din câte un colonel, l-t.-colonel maior, căpitan, locotenent și sublocotenent de fie-care corp de armată.

Delegațiunea din partea diviziei din Dobrogea se compunea dintr'un locot-colonel, maior, căpitan, locotenent și sublocotenent.

D-l general Iarca, luând cuvântul în numele ofițerilor, se exprimă ast-fel:

Maiestate,

Infanteria recunoscătoare Maiestății Văstre pentru tot binele ce a făcut armatei și pentru gloria neperitoare ce i-a dat, îndrăsnesc să ofere Maiestății Văstre acest dar, în semn de dragoste, de devotațiune și de recunoscință, ce păstrează Maj. Văstre și întregii familii regale.

M. S. regele Carol răspunde în modul următor:

„Primesc cu vie mulțumire acest frumos dar, ca o nouă dovadă a credinței armatei și ca o scumpă amintire a

„răsboiului, în care infanteria a avut un rol așa de însemnat. Mă bucur, că a-ți ales tocmai chipul unui Dorobant, care a câștigat în campania noastră o adevărată popularitate. Regimintele de infanterie și batalioanele de vânători pot privi cu mândrie pe camarazii lor, cari au cules la Grivița, Plevna, Rahova și Smârdan lauri neperitori. Acolo trupele pedestre au întemeiat renumele lor; trofeele, cucerite pe câmpurile de bătălie, mărturisesc cu ce avânt au luptat și cu ce vitejie au înfrunțat toate primejdiile. Sunt convins, că faptele războinice din trecut vor fi de a pururea un puternic îndemn pentru viitor, și că armata nu va uita nici odată marea epocă când s'a redeşteptat acum 25 ani vitejia strămoșescă. Mulțumesc pentru cuvintele călduroase cu cari mi oferiți acest frumos dar, împodobit cu episoade ale războiului și care are un preț deosebit pentru mine“.

Amnestie regală.

M. S. regele Carol, cu ocazia aniversării de azi și în urma raportului ce i-a adresat d-l ministru de război a amnestiat și a grațiat pe toți cari s'au sustras de la îndatoririle militare.

Éta și cuprinsul articolelor din decret:

Art. 1. Desertorii și nesupușii ale căror clase sunt în gloate și miliții se amnestiază pe ziua de 28 Noemvrie 1902. Ei se pot întorce la căminele lor, trecându-se în elementul clasei corespunzătoare.

Art. 2. Desertorii și nesupușii ale căror clase sunt în rezervă, congedii său sub arme, se amnestiază pe ziua de 28 Nov. 1902. Ei sunt datorți a-se prezenta la corpurile și serviciile lor pentru a și îndeplini obligațiile militare potrivit legii, trecându-se apoi în elementul clasei lor.

Art. 3. Condamnații pentru delictul de desertare simplă său nesupunere la legea de recrutare se grațiează pe ziua de 28 Noemvrie 1902. Ei vor fi trimiși corpurilor și serviciilor cărora aparțin pentru a și îndeplini obligațiile militare potrivit legii.

Art. 4. Amnestiații de sub art. 2 și grațiații de sub art. 3 sunt datorți a-se prezenta la corpurile și serviciile din cari fac parte până la 31 Martie 1903.

Interdicerea limbei românești la un congres.

Duminecă, în 7 Decemvrie și Lunii în 8 Otomvrie s'a ținut în Timișoara congresul IV. al social-democraților din Ungaria de sud. Au participat mai multe sute de persoane, industriași și țărani, de la orașe și de prin sate. La acest congres participanții s'au jeluți, că situația este insuportabilă din cauza sarcinilor grele, ce le impune statul cu legiuirea de impozite, apoi exploatarea din partea capitaliștilor, cari nu lasă micului industriaș și țăran nici bucățița de pâine.

S'a întâmpat însă la acest congres încă un lucru, pe care diarul „D. T. F. U.“ îl apreciază pe cum urmază:

Cine ar fi crezut, că la o asemenea ocazie se va desfășura o luptă contra naționalităților și chiar contra limbei materne a unui număr însemnat dintre cei ce participau la congres?

Românii și Sârbii, până acum nu prea erau reprezentați la aceste congrese. La congresul din acest an însă s'au prezentat în număr considerabil și părea de sine înțeles, că și ei se vorbesc în limba lor, pentru a se pute înțelege, cum s'a făcut până acum în limba germană și maghiară. Ți-ai găsit! Românii vrând să ia cuvântul, se înțelege în limba lor, pentru a și pute exprima ceea ce aveau de gând să spună, li s'a interzis această parte poliției, pe motiv, că nu se anunțase la poliție, că se va discuta și în această limbă!

Agitația contra naționalităților, lupta contra limbei materne a altor naționalități, cade acum ca o bombă în mijlocul maselor populare, ér masele se ațită la răsvrățire în potruva șovinismului singur „mântuitor“.

Este adevărat, că nu s'a anunțat la poliție, că se va discuta și în limba română și că prin urmare poliția „nu s'a în-

grijit, să aibă interpret.“ Dar decă reprezentanții autorității, cari erau de față nu cunosc (?!) limba românească, ne mirăm cum de au permis a discuta în limba germană ba chiar să se deschidă congresul în această limbă, fără să se témă de stafia „pangermanismului“.

Căci, anunțându-se congresul, nu s'a declarat de loc în care limbă se vor urma discuțiunile și de aceea ne mirăm cum de nu s'a interzis și discuțiunea în limba germană, pe motiv, ca cine vré să ia aici cuvântul, trebuie să învețe întâiu unguresce, ori să jöce pantomimă.

Decă avem însă în vedere, că numeroșii delegați români și sârbii au făcut spese mari pentru a și îndeplini misiunea, apoi, că și acești ómenii plătesc din greu biruri, ér în schimb să n'aibă nici dreptul de a vorbi unii ca alții în limba lor; decă avem mai departe în vedere, că nu există lege în Ungaria, care să interdică vorbirea în diferite limbi: atunci de sigur vom înțelege amărăciunea de care au fost cuprinși respectivii, după aceea măsură polițienescă.

Diarul german din Timișoara critică förte aspru măsura poliției din Timișoara, măsură luată sub regimul lui Szell, care se lăuda cu „legea, dreptul și dreptatea“, și promite a reveni într'un alt număr.

Ludovic Mocsary despre cestiunea naționalităților.

— Urmare. 7.* —

„In a urla cu lupii șovinismului: éta în ce își caută și-si află partidul dela putere menținerea sa față cu toate îndoelele, ce se pot ivi în jurul renumelui său patriotic. Cine nu-si aduce aminte de ciocnirile, ce s'au ivit atât de adese-ori în dietă între deputații naționalităților și între ei (cei din partidul liberal), dér mai ales cu Coloman Tisza. Era förte clară tendența lui Tisza, ca negarea principiilor ce le mărturisise mai înainte, să facă să se uite chiar și de aceia, cari îl condamnau în chipul cel mai hotărît.“

Dér ministrul president Desid. Banffy! El a întrecut pe maestrul său. Cu naționalitățile și-a făcut el școala practică și și-a câștigat reputația de „energic“, care l'a ridicat în urmă la cele mai înalte poziții în stat. Urmând principiului, că puterea trebuie menținută cu mijlocele cu cari ai câștigat-o, a făcut alegeri energice și energic a vrut să tracteze cu pactul dela Ischl și cu comedia teritoriului vama separat. Dér când în cele din urmă opinia publică a fost totuși de părere, că s'a umplut paharul și când în urma acesteia a căzut de pe arenă, el (Banffy), drept reabilitare ulterioară, a inventat formula șovinismului. Nu se pöte nega, că pentru această invenție n'a fost desaprobat, ba până la óre-care grad i-a succes să se espieze.

Șovinismului are să-i mulțumescă partidul dominant și câștigarea mijlocului de putere cel mai principal întru oprimarea autonomiei. Când s'a adus la 1870 legea privitoare la regularea municipiilor, ce s'a duplicat la 1886 prin altă lege, care a mărit puterea fișpanilor, motivul adevărat a fost *infrinarea naționalităților*. Acésta se sciea, deși nu s'a lăudat nimeni. Prin acésta s'a într'aurit hapul amar, nimicirea străbunei instituții. Partidul de la putere a încasat rezultatul pentru scopurile sale de putere și astfel s'a pus coperișul clădirei marelui lige de interese.

În chipul acesta utilizează partidul dominant cestiunea naționalităților, șovinismul maghiar. Un sprijinitor credincios își află el în presa periodică, și încă fără distincție de partid. Presa opozițională servește inconștient partidul guvernamental. Presa noastră abia decă se ocupă cu presa naționalităților, nu publică traduceri din ea, nu se demite în discuțiuni serioșe cu ea. Publică sciri și notițe, dér ele au mai mult timbrul defectuosității și al tendențiosității, creșdând a face o plăcere Maghiarilor, că éta: éráși au mai prins un trădător de patrie. Toți își ascut limba asupra naționalităților, cestiunea na-

*) A se vedé n-rile: 251, 252, 255, 256, 257 și 260.

ționalităților este aceea bucată de postav, din care cu toții își croesc petece pentru haina găurită a patriotismului lor.

Cum tractéză publicistica noastră cestiunea naționalităților? Lucru firesc, că nu se pöte face un conspect din miile de articole apărute, și abia decă ar fi posibil să caracterizezi în general cuprinsul și tonul lor. Drept caracterizare însă doresc a mă ocupa cu două articole din publicistica noastră; amândoué sunt tipice și amândoué sunt luate din diare cu vață.

(Va urma.)

SCIRILE DILEI.

— 23 Noemvrie v

Carte confiscată — neconfiscată.

Am amintit despre cartea lui Kalmár Antal, care cuprindea espresiuși calificcate de procuror drept crimen laesae Majestatis, în urma cărora autorul a fost dat în judecată, ér contra operei lui s'a publicat ordin de confiscare. Poliția din Budapesta, prezentându-se mai deunăzi la o librărie de frunte din acel oraș, arată o țidulă, pe care stătea scris, că în librărie trebuie să se afle 6 exemplare din cartea lui Kalmár. — „Nu le mai am“, răspunde librarul. — „Unde sunt?“ — „Le-am vëndut“. — „In numele legii te somez să-mi comunici numele mușterilor, cari ți-au cumpărat cartea“. — „Cu plăcere“. Esc. Sa d-l Col. Szell, Esc. Sa d-l Alex. Plosz, Esc. Sa d-l Wekerle, Sándor Iozsef preș. Curții de apel din Pesta, Blaskovics, preș. Curții de apel din Cinci Biserici și Madarasi Beck Nandor, directorul Curții de compturi“.

A treia și după perchisiția acésta s'a publicat în „Monitorul polițienesc“ (Rendőri Közlöny) un ordin al judecătorului de instrucție, că numita carte nu mai trebuie confiscată de la particulari.

Așa spun foile unguresci.

Cercetarea contra lui Nessi.

Deputatului Nessi, care a fost citat Joia trecută în fata juriului de onóre a brigadei 79 de honveđi, i-s'au pus următoarele 6 întrebări: 1) „Este adevărat că în Clușiu, cu ocaziunea serbării regelui Matei, în prezența arhiduceului Iosif August, tinerimea a pus la cale o demonstrațiune, și că d vöstré ați luat parte la ea?“ — Nessi a răspuns la acésta întrebare identic, cum a spus lucrurile și în cameră. — 2) „Este adevărat, că cu ocaziunea demonstrațiunii ați fost bruscat de către polițiștii călări!“ — Nessi răspunde negativ. Președintele cetesce raportul poliției din Clușiu în care polițistul Mina declară, că el a fost acela, care a bruscat pe Nessi, ér un al doilea polițist afirmă, că a vëndut pe Nessi sculându-se de jos cu capul gol. — Nessi negă. — 3) „Este adevărat, că d vöstré ați insultat poliția, când acésta a șarjau tinerimea?“ — Nessi răspunde, că din contră el a fost acela, care a avertisat tinerimea, să fie calmă. 4) „Este adevărat, că un polițist v'a dis: „Nu este cuviincios, ca un deputat, să se pună în fruntea unei asemenea demonstrațiuni,“ și d vöstré n'ați cerut satisfacție pentru aceste cuvinte?“ — Nessi negă. Decă ar fi auđit așa ceva, i ar fi tras respectivului o palmă. — 5) „Credeți, că e compatibil cu demnitatea unui ofițer, de a se pune în fruntea unei mase de ómenii, cari demonștréză și care trebuie să fie împrașciată de către poliție?“ — Nessi: Decă n'ași crede, atunci nu ași fi făcut, ce am făcut. Demonștrații erau studenți și elevi. — A șeslea întrebare a fost pusă relativ la aceea, decă cele depuse de dñsul au fost corect scrise și decă are de făcut vr'o observare. — Nessi răspunde, că trecutul său de 16 ani, ca ofițer în rezervă, este o dovadă, că el întotdeauna a știut ce datoresce onórei sale de ofițer.

Intr'o adresă trimisă comisiunei de onóre, Nessi arată, că el a fost invitat să participe la demonstrație de către d-nii Inceze E. Gyula și Wasserstrom Mihaly, stud. jur. și Laurenzi Peter cand. de pro-

fosor, ér ca martori pentru aceea, că n'a fost bruscat de poliție, se referă la Máthé Ianos, Wisky Tibor și Egyed Laszlo stud. jur. și la Spanyol Hugo cand. de avocat.

Un regiment fără șef de onore. In armata austro-ungară sunt șese regimente, cari n'au șef de onore. Intre acestea se numără acum și regimentul nr. 63 din Bistrița, care până acuma purta numele marelui duce rusesc Paul Alexandrovici. Acesta, in urma căsătoriei sale cu o fată din popor, a fost lipsit de toate onorurile militare și a pierdut și șefia regimentului din Bistrița. Se citează încă un asemenea cas, întâmplat cu regele Milan al Serbiei, care însă n'a fost lipsit de această onoare, ci a renunțat de bună voie (!) la șefia regimentului 97.

Bandă de țigani arestată. In luna Octombrie s'a stabilit în comunele de pe Valea Bărgăului 7 familii de țigani, cari se constituiră în bandă de hoți și spărgeau și furau în diferite comitate. După o spargere mai recentă făptuită în Reghin, gendarmii din Borgopund i-au surprins și arestat tocmai când își împărțeau prada. S'au găsit la ei multe obiecte prețioase de aur și argint. Țiganii își astéptă judecata în temnița din Bistrița.

Mortă în cosciug. O fată frumoasă dintr'o familie fruntașă din Moșon veni într'o zi acasă și se plângea, că e bolnavă. Peste câteva césuri mori. Medicul constată mórtea și fata fu pusă pe catafalc într'o odaie rece. Călugărițele, cari veghiau lângă dēnsa au constatat, că corpul fetei nu se întepenise. Cercetându-se lucrul s'a aflat, că fata nu era mórta, când a fost pusă în cosciug, dér că a murit după aceea de frig.

Cinci zile neîngropat. In orașul Szentes trăia bătrânul Rác Sandor. La bătrânețe a trecut la legea nazarineană și era atât de fervent adept al acestei legi, încât a lăsat cu limbă de mórte, că pe el s'e nu-l înmormenteze după altă lege. Murind însă acuma, familia a avut mare bucluc cu înmormentarea, pentru-că nici o confesiune nu voia să-l primescă în cimitirul său. Cinci zile au colindat de la o confesiune la alta, însă fără rezultat. În sfârșit începând a intra cadavrul în putrefacție a fost înmormentat fără ceremonie religioasă.

Mort în tren. In ziua de 9 Decembrie a murit subit un om într'un vagon de cl. III între stațiunile Saágh și Timișóra. Cadavrul a fost transportat la casa mortuară din Timișóra, unde s'a constatat, că decedatul este identic cu comerciantul de sticlărie Carl Schmitz din Biserica-Albă. Nenorocitul a fost lovit de apoplexie.

Rectificare. In schița biografică despre Dr. Ioan Rațiu, publicată în numărul nostru de Duminecă, s'au strecurat două greșeli. Pronunțiamentul s'a făcut la 1868 nu la 1867, ér petițiunea Românilor prezentată de Rațiu, are datul 31 Octombrie 1866 și e subscrisă de metropolitul Șuluțiu și cei 1493 ér nu datul de 1900, precum din greșală s'a tipărit.

Avis. De óreca Calendarul Lumea Ilustrată împlinesce 10 ani de existență, va apare la 30 Noemvrie, ca ediție festivă. El va conține peste 300 de ilustrațiuni splendide și un text foarte interesant. Se află de vânzare la librăria Ciurcu Brașov.

La cestiunea învățătorilor din Sălagiu.

(Continuare.)

„Bunăvoința onoratului cler“ față de statul învățătoresc—onore excepțiilor— a lipsit în cele mai multe locuri, din singurul motiv, că învățătorii conscii de misiunea lor, nu au fost aplecați a arăta atâta „servilism“, cât a pretins clerul dela ei. De aici s'au născut apoi aprópe în fiecare comună, frecările dintre preot și învățător și urmarea a fost de regulă aceea, că domnii preoți pe nesciute au lucrat între popor în contra intereselor învăță-

torilor, împedecând îmbunătățirea salarelor și adaugerea quinquenalelor, prin ce poporul îndată i-s'a dat în mână arma cea mai puternică de a agita contra dascălului.

Vedându-le acestea mulți dintre învățătorii cei buni, săturați de atâta „bunăvoința părintescă“, s'au depărtat din Sălagiu, ér alții au trecut în serviciul statului și au mai trecut în pensiuie — așa încât astăzi aprópe 2 din 3 părți a învățătorilor Sălăgeni sunt ómeni fără nici o pregătire pe acesta carieră. Aceștia apoi se indestulesc și cu plată puțină și pe lângă aceea sciu să fie și „supuși“, în tocmai precum pretinde „bunăvoința părintescă“. In Sălagiu unde înainte de acesta cu 15—20 ani aveam flórea învățătorilor aprópe în toate comunele, — astăzi avem între învățători, cari mai înainte au fost: faur, lemnar, morariu, cismariu, birși și căprariu sătesc. (Séu dóră nu e drept d-le „Măgureanu“?) C'un cuvânt măștri și ómenii cari urindu-și ocupațiunile lor de mai înainte s'au făcut dascáli în Sălagiu, adăpostindu-se sub umbra „bunăvoinței părintesci“. Cu ast-fel de învățători, cum va înainta cauza învățământului nostru? Despre acesta domnul Măgureanu et consortes se fac a nu scii nimica numai a țipa trăsnete și fulgere prin foi asupra celor ce strigă; — de sub „bunăvoința părintescă“ merge ca în chor!

Dér spre ilustrare vom mai aminti numai vr'o câte-va casuri concrete, cari ne vor da o lumină adevărată despre desgustarea statului învățătoresc în relațiunile cu on. cler. La acest loc trebuie să o spunem, că: nevoind a pune și mai mult oleu pe focul deja aprins, vom desvêli numai câte-va specimene din viața noastră plină de tragedii. Să vedem:

Ilie Păușanu fost învățător în Badon pe motivul, că-și cerea plata regulat, poporul în așa măsură a fost iritat în contra lui, încât într'o noapte de tómnă prin o parte din coratori, senatori și popor în mod chiar barbar a fost aruncat afară din casă, dimpreună cu familia și tot mobilierul, ce-l avea, și ca nu cum-va să se pótă trage peste noapte în chilia școlii, poporul a închis ușa și a luat ferestrele de la casă; ér s'ermanul dascál și familia în cap de noapte au trebuit să dómă în ulița satului. De aci apoi a căpétat un morb din care nu s'a mai putut vindeca în veci și așa trecând la cele eterne, a lăsat în urma sa o văduvă și 3 copii orfanii.

Nu acuzăm cu acesta tragică întâmplare pe nimene și numai atâta avem de observat: că pe cei chemați nu i-am vădút să-i fi sărit în apărare, căci era vorba numai de un dascál.

Petru Epure, fost învățător în Síg, a fost pus sub cercetare disciplinară tot pentru lucruri de nimica și în special pentru neplăceri iscate între el și preotul local. Și óre ce a fost punctul cel mai grav în acusa adusă în contra lui? . . . Că nu propune cu succes limba maghiară în școlă. Acesta acuză s'a ținut până la înaltul ministeriu de culte, de unde s'a și rēnduit cercetarea disciplinară.

Victor Cătană, fost învățător în Vălcăul-Roman (și acum fugărit de „bunăvoința părintescă“ în alte părți) a fost acuzat tot în felul acesta! Ba prin mână „binevoitoare“ i-s'a pus în arhivă nisce cărți oprite, „Memorandul“ și „Replica“, apoi preotul local a mers și a făcut în contra lui arătare la pretura cercuală. De acolo apoi a eșit asupra învățătorului („daco-român“) fostul fisolgăbiru înflăcărat de zelul ce-l caracteriza, cu 8 gendarmii.

Intr'o zi de cătră séră încunjurând casa bietului învățător, fisolgăbiru a poruncit, ca 2 gendarmi să-l aresteze, să-l scótă din sinul familiei sale și să-l ducă la casa comunală ér cei-lalți 6 gendarmi, cu fisolgăbiru, au început a mutucuzli tótă nóptea prin toate uneltele învățătorului, punând ast-fel și familia învățătorului în cea mai mare spaimă; dér din norocire neaflând nimica din ceea-ce căutau, învățătorul a fost liberat cătră dimineța, adresându-i-se din partea fisolgăbirului cuvintele acestea: „bun noroc ai, că n'am aflat nimica, că de aflam, îndată te tocăm în cap fără de nici o lege“.

Étă „bunăvoința părintescă!“ Și pentru acesta faptă nu i-s'a clătit d-lui preot nici un fir de păr, de și despre acesta nu sciut toți mai marii noștri.

Axente Ursu, fost cândva învățător în Recea, a servit acolo în pace și liniște 16 ani de-arēndul, dér venind apoi ca preot acolo un om mai „modern“, care a fost servit și la miliție cu gradul de corporal, l'a luat la „abrichtung“ și pe bietul Ursu și atâta l'a abrichtuit, până ce a cădút într'un morb de supărarea mare ce l'a cuprins, care s'a sfârșit apoi cu încetarea lui din viață.

Urmându-i apoi în oficiu lui Ursu alt învățător, și pe acesta a început a-l persecuta „bunăvoința părintescă“. Dér fiind acesta mai tenace, om care nu se sparie de umbra lui, și așa nesciind cum să-l terorizeze mai nimerit, — odată eșind din s-ta biserica preotul a declarat poporului cu tótă solemnitatea următoarele:

„Ómeni buni, eu cu acest învățător de ađi înainte nici-odată nu voiú mai servi altul, că nu-l pociú vedé în ochi de urit“ (cugetând că pe acesta cale va puté irita poporul ca și în trecut).

Poporul cumițit din pățaniile lui Ursu i-a răspuns: „D'apoi, d-le părinte, n'avem ce face, — decă nu voiesci a sluji cu d-lui, vei merge acolo, unde s'e nu te întélnesci cu d-lui; ér d-lui va rămâne cu noi“.

Vedându-se apoi blamat cu alternativa pusă poporului, s'a strămutat în altă parochie, unde și acum nu póté să trăiescă cu d-lui mai mult de un an nici un învățător, ci se tot pērindéză spre dauna spirituală a bunului popor, ce locuesce în acea comună.

Acestea și multe altele de felul acesta sunt adevăratul fond al neînțelegerilor dintre On. cler și învățători.

Inteligența noastră mirénă în mod necorect a fost trasă în această afacere de „bunăvoința on. cler“. Noi 'dascálii Sălăgeni, tot-déuna am fost și suntem cu cea mai mare reverință față de inteligența noastră, deórece scim apreția bunăvoința ei arătată față de noi prin fapte mărețe și demne de respectul întregii lumii românesci.

Ce am đis noi în „zilagy“? Am đis, că apăsătorii noștri „fără a-se gena de inteligența noastră, încă în vederea aceleia ne năcăjesc fără de nici o vină mai importantă.“ Atâta am afirmat și nimic mai mult. Ceea-ce am spus noi așa-dér nici la un cas nu este vătémare și decă totuși onorabila noastră inteligență s'ar simți vătémată prin ceva — pe acesta cale o rugăm a primi scusele noastre

După acestea să ne permiteți a reveni, pe scurt numai, la cazul cel mai recent, care a dat prilej articolului nostru apărut în „Szilagy“.

(Finea va urma.)

NECROLOG. Subscrișii cuprinși de adēncă durere facem cunoscut tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților noștri trista veste despre trecerea la cele eterne a scumpului și neuitatului și mult iubitului nostru soț, părinte adoptiv, unchiú și cumnat George Pop Grideanu, fost pretore și prim pretore al cercului Bran, Șercaia și Arpaș, magistrul postal, notar cercual, membru al congregațiunei comitatului Făgărașiu, membru al Asociațiunei etc. etc. care după o grea și lungă suferință în etate de 68 ani și în al 30-lea an al fericietei sale căsătorii, împărțit fiind cu sfințele taine ale muribunđilor, și a dat nobilul său suflet în mânil Creatorului în 8 Decembrie 1902 la 8 óre dimineța. Rēmășițele vrednicului și scumpului defunct se vor depune spre odihnă eternă în cimitirului bisericeii gr. cat. din Comăna inferióră, Mercuri în 10 Decembrie 1903 st. n. la 1 óră p. m. Fie-i țērăna ușoră și memoria binecuvēntată!

Comăna-inferióră, în 8 Decembrie 1902. Maria Pop Grideanu născ. Clocoćen soție, Olimpia Clococeanu mărít. Tătoiu, ca fiică adoptivă. Benjamin Clococeanu, comerciant și soția Elena, George Clococeanu func. c. f. r. și soția Maria, George Preotescu comerciant și soția Elisa născ. Clococeanu. Ioan Moșoiu sergent maj. c. reg. și soția Victoria născ. Clococeanu, ca cumnați, și alți numeroși veri, verișóre, sócră, nepoți și nepóte.

ULTIME SCIRI.

Viena, 11 Decembrie. Sciri so-site din Bucuresci spun, că în cercurile diplomatice de acolo se afirmă, că *Țaru Nicolae va face în primăvara viitoare o visită regelui Carol la Sinaia.*

Diverse.

Bibliotecile în China. S'au fondat de curând în cele mai mari orașe din China biblioteci după modelul celor cari funcționează în Europa. In aceste biblioteci s'au grămădit mai cu sémă cărți traduse în limba chineză relativ la tot ce este european. Aprópe toate cărțile religioase, catolice și protestante se găsesc în aceste biblioteci. In proclamarea pe care vice-regii și guvernatorii provinciilor cerescului imperiu le-au afișat pe aceste biblioteci găsim următoarele: „Cei cari vor ceti în aceste biblioteci, trebuie să se păzescă împotriva ideilor institúției formei republicane, care se practică în lumea de astăzi mai cu sémă în America. Cât despre cărțile oficiale catolice séu protestante, cetitorii să scie că sunt liberi să urmeze séu nu acele precepte.“

Distanța stelelor. Sunt prea puțin muritori, cari au obiceiul să privescă stelele, afară numai de astronomi, de poeți sentimentali și de îndrăgostiți.

Și cu toate acestea să petrec multe lucruri interesante în codrul nesfârșit de stele.

Sunt unele, cari abia acum se nasc, sunt altele cum e de exemplu sórele nostru, stéua de care ținem noi, care e în tótă vigórea lui, sunt altele cari își dau ultima strălucire chiar sub ochii noștri, sunt în sfârșit altele, cari se aprind, cari incendiéză cerul, întunecă lucéfărul cu razele lor, apoi se sting pentru vecinicie.

La ce distanță plutesc aceste nenumărate corpuri ceresci?

E foarte interesant pentru noi să scim acest lucru, bine înțeles după însemnătatea atător pasiunii de pe pământ.

Sirius cea mai mare stea de pe cerul de iernă și pe care ori-cine o póté vedé în aceste séri spre sud, are nevoie 20 de ani pentru a-și trimite lumina ei până la noi, cu toate că lumina face 280.000 kilometri pe fiecare secundă.

De la stéua Capella, lumina ne vine de abia peste 70 adevă vedem cea așa cum era acum 70, de ani, și decă în momentul acesta s'ar stinge, copiii séu strănepoții noștri de abia ar remarcă stingerea ei.

Dér nu acestea sunt cele mai îndepărtate, sunt altele de la cari ne vine peste 100, 200, 500, 1000, 3000 și chiar 10.000 de ani.

Așa că cerul întreg pe care'l vedem acum, nu e cerul actual, ci cerul de acum 100, 1000 și 10.000 de ani.

Literatură.

Din compositiunile pline de melodii românesci ale mult regretatului compositor român Ciprian Porumbescu, tipărite și edate în edițiunii populare de d-na Marióra Rațiu născută Porumbescu, se află de vânzare la Tipografia noastră următoarele piese:

„Imn de urare“ cu două voci, „Hora Prahovei“, „A căđul o rază lină“ cu voce, „Fluturaș de nópte“ polcă. „Frunză verde mărăgărit“ cânt popular, „Pe câmpurile Stupcei“ polcă mazuca, „Fata popii“ cânt popular. Fie care bucată costă 50 b. plus 10 bani porto. „Basme Iasene“ vals, 1 cor. 50 b. plus 10 bani porto. „Polpouriu“, din opereta. „Crai nou“ 3 cor. și Ouvertura din opereta „Crai nou“ 1 cor. 50 bani plus 10 bani porto.

A apărut „Almanachul“ societății „Petru Maior“ Budapesta 1901 cu un conținut bogat și ilustrat. Format 8° cu 144 pagini. Trețul 4 coróne. Se află de vânzare la Tipografia A. Mureșianu cu prețul indicat, plus 35 bani porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov,

se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înscrise este a se mai adăuga lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru comandație.)

Sczieri istorice.

Memorii din 1848-49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunii III în 1848-49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viața și operele lui Andrei Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blășiș, Prețul 2 cor. plus porto 10 bani. Venitu curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blășiș.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două porcețe bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ertaltul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, epul dat către miuisterul de interne D. P-rozei prin d-l Dr. Amos Frâncu în cauza fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 cor. în România 2 lei plus 5 bani porto.

„Pintea Viteșul“, tradițiuni, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Reteoanul. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind forte interesante tradițiuni și istorisirii din toate părțile, pe nede a umbat Pintea. Prețul 40 bani, plus 6 bani porto.

„Românul în sat și la ôste“. Acesta este titlul unei noue cărțicele, ce d-l Ioan Pop Reteoanul, cunoscutul și meritatul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Iheting traduce re de Teodor V. Pacășan. Prețul 2 cor. (+ 10 b. port.).

„David Almășianu“, schițe biografice de Ioan Popea. Broșura acesta, prezintă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Țeranul român și ungar din Ardeal“, studiu psihologic popular de I. Faur. Prețul 1 cor. (+ 3 b. porto.)

Mănăstirea Putna în Bucovina de tracție Forumbescu. Prețul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Cărți pentru comercianți și funcționari de bancă:

Introducere în contabilitate și contabilitatea împartidă simplă, de I. C. Panțu. O carte bună pentru a înveța cu ușurință contabilitatea. Pagini I-V, II + 213. Prețul 2 cor. (+ 20 b. p.)

„Curs complet de corespondența comercială“ de I. C. Panțu. Conține modele de circulare, scrisori de informațiuni, recomandățiuni și acreditive; scrisori în comerțul cu mărfuri, comisiune și expedițiune; cesțiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede, cupoane etc. Prețul 3 cor. 20 b. (+ 20 b. p.)

Al doilea capitol din contabilitatea dublă, de I. C. Panțu. Acesta broșură conține: *afaceris de credit cambial și afaceris de bancă*. Prețul broș. 2 cor. (plus 10 bani porto.)

Un capitol din Contabilitatea dublă de I. C. Panțu. Tracteză principiile contabilității duble ilustrate cu diferite exemple. Prețul 1 cor. (+ 10 b. p.)

Procent, Promii, Interese și Teoria conturilor cu-rente de I. C. Panțu. Arată calcularea intereselor pe ani, pe luni și pe zile într'un mod practic; sunt mai multe exemple explicate amănunțit. Prețul 80 b. (+ 10 b. porto.)

Inf-cata și nenorocita dragoste a lui F-larot și Antusei, o povestire f-rtă frumoasă în versuri, păstrată din batrân. Preț. 24 b. pl. 3 porto.

Proză și versuri fabul- de Gr. M. Alexandrescu prețul 30 b. plus 5 b. porto.

Cu vârful penei, scrieri satirico-humoristice de Anton. P. 1 Cor. plus 10 b. porto.

Poesii de Vasile Rada Buticescu. Edițiunea „Amiculu Faunhet“ Prețul 1 cor. plus 10 b. porto.

Umbre și lumini poesii de Em. Păvălanu, cor. 2-50 (porto 20 b.)

Asu-ra situați articoli și foișore de Ionc. A. Lăpedat. 10 b. pl. 10 b. porto)

Istoria legii noue scrisă de Dr. Victor Szmigelski. Tomul II: Isus ca prot. Cu aprobarea Prea-veneratului Ordinariat metropolitan al cat. de Alba-Iulia și Făgăraș. Prețul 3 cor. 40 b. plus 20 b. porto.

Influența francesă în România de Al. Xenopol profesor la universitatea din Iași Cu 50 b. + 5 b. porto.

Pribeag, ediția I-a de Ioan Iosif Scopol Preț. cor. 1. 50 b. pl. 10 b. porto.

Poesii de Al. A. Macedonski. Preț. 3 cor. pl. 20 b. porto.

Scriitori, cetitori și critici de N. Rădulescu-Niger 50 b. plus 5 b. porto.

Lira Sionului seu cântarea sărbătorilor de Aron Boca Velchereanu 50 b. plus 10 b. porto.

Călindarul Plugariului.

A apărut și se poate procura de la tipografia A. Mureșianu — Brașov, „Călindarul Plugariului“. Prețul, cu porto, 25 cr. (50 bani).

Acest călindar, care apare acum în anul XI, cuprinde în afară de datele obișnuite calendaristice, geneologia domnitorilor din Europa, taxele telegramelor și cele postale, scala timbrelor, Măsurile, tîrgurile din Ardeal și Ungaria și lista advocaților români.

În partea literară vedem portretul bine reușit al repausatului episcop Mihail Pavel cu o biografie, de Augustin Paul, Rugăciune (poesie) de M. Eminescu, Restignirea lui Isus, de Sinkiewitz (un admirabil fragment din romanul „Să-l urmăim“). Călugărenii (poesie) de C. Sandu, Cinci într-o păstăie (poveste de Andersen), Luleua lui moș Radu, Legenda pământului și a muncii, de Dim. Dan, „Al mai tare om din lume“ (poesie în dialect bănățesc) de regretatul tîner poet Victor Vlad Delamarina.

Partea economică este și în acest an bine reprezentată prin următoarele articole: „Dușmanii economiei“ de Ioan Georgescu; „Plantarea pomilor“ de A. Boldor, „Cauzele de ce sămănăturile sunt rele“ de N. H. Vechiulescu, „Insecte stricăcioase pomilor și viilor“, „Ce plătesce banul și cum îl cruțăm noi?“

După partea economică urmăză pe mai multe pagini diferite „povești“, apoi „Diverse“ și în fine „Anecdote și Glume“.

Ca adaos sunt și anul acesta o mulțime de anunțuri.

Cursul la bursa din Viena.

Din 10 Decembrie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	120 35
Renta de corone ung. 4%	9 80
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	90 80
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	97 90
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	98 50
Bonuri rurale ungare 4%	199 —
Bonuri rurale croate-slavone	156 75
Impr. ung. cu premii	101 05
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	100 95
Renta de argint austr.	120 70
Renta de hârtie austr.	100 50
Renta de aur austr.	92 15
Losuri din 1860.	151 50
Acții de-ale Băncei austro-ungară	15 50
Acții de-ale Băncei ung. de credit	701 50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	669 —
Napoleondori	19 09
Mărci imperiale germane	117 05
London vista	239 40
Paris vista	95 2 1/2
Rente austr. 4% de corone	95 10
Note italiene	— —

Cursul pieței Brașov.

Din 11 Decembrie n. 1902.

Bancnot rom. Cump.	18 90	Vënd.	18 94
Argint român.	18 80	„	18 88
Napoleond'ori.	19 04	„	19 07
Galbeni	11 20	„	10 30
Lire turcesci	21 40	„	21 50
R-ble Rusesci	2 54	„	— —
Mărci germane	117 25	„	— —
Seris fonc. Albina 5%	101 —	„	102 —

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrișor administratiunii. În casul publicării unui anuiciu mai mult de odată se face scădământ, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Admi. istr. „Gazetei Trans.“

La Magazinul de haine BÉLA ASCHER

Brașov, Strada Porții nr. 11.

(769,3—10)

se p-ote cump-era:

1 Costum de iernă cu	18 cor.
1 palton de erna negru seu venat cu	20 „
1 palton scurt de erna	17 „
1 Saco de patinat pentru copii	10 „
1 Costum pentru copii dela 3—9 ani	6 „
1 Pantalon de erna	5 „
1 Halat	17 „

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 12.

(Lipit de depoul de ghetete al D-nului I. Sabădeanu.)

Recomandă Onor. public la casuri de m-orte, aședământul seu de înmorm-entare bogat asortat în cari t-ote obiectele, atât sortele mai de r-ënd, cât și cele mai fine, se pot că-p-ata cu prețuri ieftine.

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena

Fabricarea propriă a tuturor sicrlurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de ștejaru.

Depou de canuni pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Reprezentanță de monumente de marmură, care funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru venet, pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se eșcută prompt și ieftin, i au asupra mi și transporturi de morți în străinătate.

La casuri de m-orte a se adresa la

E. Tutsek.

11—*

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, T-ergul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este prov-ëdut cu cele mai bune mijl-öce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a put-ë eșcuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateț-ă, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru t-ote speciile de serviciuri.

CĂRȚI DE SCIINȚ-Ă,
LITERATUR-Ă ȘI DIDACTICE

BILANȚUR-İ

STATUTE.

FOI PERIODICE.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, în to-lă m-ărimea.

BILETE DE VISIT-Ă
DEFERITE FORMATE.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELUR-İ
și RESTAURANTE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODN-Ă ȘI DE NUNȚ-Ă
DUP-Ă DORINȚ-Ă ȘI ÎN COLORI.

PREȚUR-İ CURENTE ȘI DIVERSE

ANUNȚUR-İ.

BILETE DE ÎNMORM-ENTAR-İ.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov T-ergul Inului Nr. 30, etagiul I, c-ătr-ă strad-ă. — Prețurile moderate. — Comandele din afar-ă rug-ăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.